

VAROLAN HAKLARIMIZI KULLANMALIYIZ

Aydınlık Dergisi, 20 Temmuz 2007

Yıldırım Koç

14-15 Temmuz 2007 günleri Türkiye YOL-İŞ, Belediye-İŞ, Genel-İŞ, Tüm Bel-Sen, Yapı Yol-Sen ve SES'ten yaklaşık 20 avukat ve uzman, Anayasa'nın 90. maddesinde 2004 yılında yapılan değişiklik sonrasında varolan sendikal hak ve özgürlüklerimiz konusunda bir toplantı gerçekleştirdik. Toplantının ilk günü, Prof.Dr.Mesut Gülmez kapsamlı bir sunuş yaptı. İkinci günü de ben, ILO ve ILO Sözleşmelerine göre sendikal hak ve özgürlükler konusunu anlattım; ILO'ya şikayet başvuru süreçlerini ele aldım.

Toplantıda yapılan görüşmelerde ortaya giderilmesi ivedilikle gerekli iki eksiklik çıktı.

Birincisi, çeşitli yargı organlarının, Anayasa'nın 90. maddesini esas alarak ILO Sözleşmelerine dayandırılmış kararlarının bir araya getirilmesi. Bugüne kadar yargıya bu temelde çeşitli başvurular yapıldı; çeşitli kararlar verildi. Ancak, bunların tümünü bir merkezde toplamak ve kullanıcıların hizmetine sunmak çalışması eksikti. Bu konuda çaba gösterilmesine karar verildi.

İkincisi, onaylanmış uluslararası sözleşmeler ve özellikle ILO Sözleşmeleri ile mevzuatımızın çeliştiği noktaların belirlenmesinde yalnızca Anayasa, 2821 sayılı Sendikalar Yasası, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Yasası ile sınırlı kalınmaması. Çalışma mevzuatımız tarandığında diğer yasalarda, yönetmeliklerde, tüzüklerde ve genelgelerde de çelişkilerin olduğu ortaya çıkmaktadır. Hatta, doğrudan çalışma mevzuatının bir parçası olmamasına karşın, bir kurumun kuruluş yasasında sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin kısıtlama veya yasaklamalar bulunabilmektedir. Bunların ayrıntılı bir dökümünün yapılmasında büyük yarar vardır.

TÜRK-İŞ, DİSK ve KESK'e bağlı sendikaların hukukçularının ve uzmanlarının bu ortak toplantısında, Anayasa'nın 90. maddesindeki değişikliğin üzerinden 3 yıl geçmiş olmasına karşın, birçok ilgilinin konudan habersiz olduğu belirlendi. Bu amaçla da özellikle sendikacıların, sendika uzmanlarının ve hukukçularının, yargı organlarının mensuplarının, basıncıların ve üniversite öğretim üyelerinin bu konudaki tartışmaya dahil edilmesinin yararları vurgulandı.

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 90. maddesinde 2004 yılında yapılan değişiklikle, ILO Sözleşmeleri doğrudan uygulanırlık kazanmıştır. Diğer bir deyişle, onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile iç mevzuatımızın çelişmesi durumunda, çelişen iç mevzuat hükümlerinin "yok" (zımnen mülga) sayılması ve uluslararası sözleşmelerin hükümlerinin doğrudan uygulanması gerekmektedir. Ancak bu konuda özellikle konfederasyon düzeyindeki çalışmaların yetersizliğine bağlı olarak, sürdürülen tartışmalar yanıltır. Örneğin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan 2821 ve 2822 sayılı yasa değişiklik tasarı taslaklarında hala bu gerçek dikkate alınmamakta ve bu yasaların temel çerçeveleri korunarak değişikliklere gidilmesi öngörülmektedir. Halbuki, bu yasaların bir bütün olarak kenara atılması ve tümüyle yeni tasarıların hazırlanması gereklidir. ILO Sözleşmeleri doğrudan uygulanırlık kazanmış olduğundan, bu tür düzenlemeler hukuken geçersiz kalacaktır.

İşçisiyle, memuruyla, emeklisiyle ve işsiziyle Türkiye İşçi Sınıfı ve Sendikacılık Hareketinin büyük bir bölümü, 3 yılı aşkın süredir sahip olduğu hakların bilincinde değildir. "Türkiye'de çalışma yaşamının demokratikleştirilmesi"nin en önemli aracı, doğrudan uygulanırlık kazanmış olan ILO Sözleşmelerinin Türk yargısı tarafından uygulanmasını sağlamaktır. Bunun için de konuyu öğrenmek, gerekli bilgi ve bilince sahip olarak, yeterli gücü harekete geçirmek gereklidir. Gündemimizin en önemli görevlerinden biri, varolan bu hakkı kullanmaktır.